

Dankzij een schenking van de Vrienden Stichting Antroposofische Initiatieven uit Amersfoort reisde Maria Melaan woensdagochtend 2 juni met de trein van Eindhoven naar Dornach voor deelname aan het Internationale Congres voor het kleine kind.

Dornach vanuit Curaçao

Voor mij een uitgelezen kans om collega's en gelijkgestemden te ontmoeten die ik doorgaans op het eiland moet ontberen. Enkele dagen daarvoor was ik vanuit Curaçao naar Nederland gevlogen en vol verwachting zette ik mijn reis die ochtend voort. Eindbestemming: Goetheanum. Onderweg in Basel ontmoette ik Lois Eijgenraam, in wie ik direct een congresgangster herkende, en even later Nanja v.d. Horst en met hen zou ik de komende dagen nog veel optrekken. Zoekend naar onze aansluiting naar Dornach zagen we Hilde van der Schaft. Zij werd verwelkomd door een bevriende eurithmiste die ons vervolgens naar de tram loodste en zo legden we met z'n vijven het laatste stuk van onze reis af. In Dornach aangekomen restte ons nog een kleine wandeling en geleidelijk aan sloten zich meer congresgangers bij ons aan, zodat we, gelijk in het sprookje 'Zwaan kleef aan', in een steeds langer wordende stoet naar het Goetheanum slingerden. Aangekomen bij het Speisehaus, waar we de komende dagen ons ontbijt zouden nuttigen, ging ieder haars wegs op zoek naar haar onderkomen en s'avonds ontmoetten we elkaar weer in de grote zaal voor de eerste plenaire bijeenkomst en tevens opmaat voor het congres van de komende dagen. Iedereen werd verwelkomd. Zo'n 600 deelnemers uit 27 landen. Al die deelnemers afkomstig uit uiteenlopende culturen die in het werken met de kinderen een zelfde streven hebben, dat vond ik echt bijzonder. Later die dagen zag ik een oma met een kleinkind in een kinderwagen door de tuin van het Goetheanum wandelen. En ik vroeg me onwillekeurig af of dat kleine kind zou beseffen dat al die mensen die daar de tuin doorkruisten,

onderweg van lezing naar workshop en van workshop naar maaltijd en weer terug, er allemaal waren omwille van hem of haar.

Ik kan onmogelijk alle sprekers noemen en verslag doen van hun verhaal, maar een paar wil ik er toch aanhalen. Claudia Grah-Wittich nam ons de eerste avond door middel van prachtig beeldmateriaal mee naar 'Der Hof' en we keken ademloos en doodstil toe hoe kleine kinderen in opperste concentratie, met een ongelooflijk uithoudingsvermogen en vooral vreugde zich het trappen klimmen eigen maakten, in een ritmisch afwisselen van strekken en samenballen. Het in volle tevredenheid boven aankomen en voldaan zichzelf een rustpauze gunnen van één van hen deed een golf van herkenning door de zaal gaan, na zo'n prestatie gun je jezelf een moment van rust, het kleine kind doet dat nog van nature, wij vergeten dat maar al te vaak...

Aart van der Stel vertelde die eerste avond dat het kind alle zintuigen evenredig moet gebruiken/oefenen en zich met de omgeving moet verbinden om later zinvol in de wereld bezig te kunnen zijn. We moeten de wereld aan het kind vertellen, niet verklaren, dat schept zorg. Het kleine kind moet ervaren dat de wereld goed is. Verder sprak hij over lopen, spreken en denken.

Dat het kind daar geen training, maar vrije ruimte voor nodig heeft en hoe wij door overdag zelf bewust te lopen, te spreken en te denken aansluiten bij het werk van de Archai, Archangeloi en Angeloi.

Noëmie Block verzorgde de eerste avond een eurithmie voorstelling en zou ook de overige dagen nog diverse bijdragen leveren.

'Speisehaus' Foto Maria Melaan

De ochtenden begonnen steeds met zang en eurithmie en een plenaire lezing door Michaela Glöckler. Ze sprak over de autonomie van het kind, hoe het deze beleeft in zijn beweging en daarvoor vrije ruimte nodig heeft.

Dat de juiste blik naar het kind de blik is waarin het kind zich geaccepteerd voelt, dat het aan die blik kan beleven 'het is goed', dan kan zijn persoonlijkheid zich ontwikkelen op basis van vertrouwen en zekerheid..

praktijk van het inbakeren waarna we ons allen gesterkt voelden om deze methode in praktijk en aan ouders over te brengen.

Gedurende het congres kon men beneden in de hal kennismaken met uiteenlopende initiatieven en materialen, de bibliotheek en boekwinkel bezoeken; je had alle tijd om contacten te leggen en uit te wisselen.

Het was voor mij de eerste keer dat ik in Dornach was. Het gebouw, de

Het kind heeft om te lopen, spreken en denken geen training, maar vrije ruimte nodig

Opvoeding die ontwikkeling van zelfbewustzijn voorstaat heeft relaties nodig. Fundamentele kenmerken van opbouwende relaties zijn betrouwbaar, liefdevol en met oog voor de autonomie. Met ons ik-bewustzijn zijn we getuige van onszelf, zonder het ik-bewustzijn is er geen ontwikkeling mogelijk. Verder benadrukte ze onder andere het belang van ritme, ritme draagt het leven, gebrek aan ritme geeft stress en het gevaar van intellectueel geweld, deze maken het kind onproductief, spiritueel dood. Ze vertelde daarbij een anekdote van een kindje in de trein wiens oma het steeds een plaatje in een boek aanwees waarna het kind braaf opsomde wat het was, even later was het kind voorover met z'n hoofdje op het boek in slaap gevallen, waarop Michaela zich als in een smeekbede tot ons richtte, ons doordringend aankeek en op het hart drukte om dit toch alsjeblieft anders te doen!

Na de plenaire bijeenkomst had men de mogelijkheid te kiezen uit een 26-tal workshops. Eén ervan kon je bijwonen. Hierin werd een onderwerp in een viertal bijeenkomsten uitgediept. Ik woonde de praktische workshop van Ria Blom bij over 'Regelmaat en Inbakeren' bij onrustige baby's die veel huilen. Ik nam daaraan deel met een 8-tal vrouwen uit diverse disciplines. De theorie van Ria en daarbij ieders specifieke vragen en inbreng (er waren een verloskundige, verpleegkundige, baby- en peuterleidsters en leidsters van oudergroepen), leverden een compleet beeld van de materie. We leerden de

omgeving, samen te zijn met mensen uit zoveel landen uit de hele wereld die allemaal zoeken en streven naar de manier waarop de mogelijkheden die het kleine kind in zich draagt het beste tot zijn recht kunnen komen, het heeft allemaal grote indruk op me gemaakt. Het druilrige weer van de eerste dagen maakte later plaats voor prachtig weer en zo begonnen we zaterdagmiddag opgeladen onze reis terug naar Nederland. Onderweg zette de uitwisseling zich nog uitgebreid voort, totdat ik eerst in Arnhem en later in Utrecht met een 'bon brasa, manera nos ta hasi na Korsou' (met een stevige omhelzing, zoals we dat op Curaçao gewend zijn te doen) afscheid nam van Lois, Monique Sinoo, Heleen Bom en Nanja. Met een brok in m'n keel ging ik op zoek naar het perron van de trein naar Eindhoven. Zittend in de trein werd ik door voetbalsupporters niet zachtzinnig uit de Dornach-roes getoeterd en moest ik beseffen dat het onherroepelijk voorbij was. Enkele dagen later vloog ik terug naar Curaçao, opgeladen, vele contacten rijker en dankbaar dat de Stichting Vrienden Antroposofische Initiatieven me deze mogelijkheid geboden heeft.

Warme groet van Maria Melaan
Peuterspeelgroep 'De Sterrekinderen'
Curaçao

www.asterrekinderen.com